

17 Augustus

51

C. 116059
CAW/I, TA.12.

66n

VERTROUWELIJK

Protestvergadering van
de Stichting "Door de
Eeuwen Trouw"

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernaast aan te bieden
een verslag van de op 11 Augustus j.l. te 's-Gravenhage door
de Stichting "Door de Eeuwen Trouw" gehouden openbare protest-
vergadering.

Ter bekorting moge naar de inhoud daarvan verwezen wor-
den.

MET HOOPD VAN DE DIENST.

[Handwritten signature]
Mr H.W. Felderhof

AAN:

Zijne Excellentie de Minister President,
Zijne Excellentie de Vice-Minister President
Minister zonder Portefeuille,
Zijne Excellentie de Minister v. Binnenlandse Zaken,
Zijne Excellentie de Minister v. Buitenlandse Zaken,
Zijne Excellentie de Minister v. Justitie,
Zijne Excellentie de Minister v. Uniesaken en
Overzeese Rijksdelen.

te
's-GRAVENHAGE.

Verslag van de GROTE PROTESTVERGADERING van de STICHTING
"DOOR DE EEUWEN TROUW", gehouden op Zaterdag, 11 Augustus
1951 te half vier namiddags in de grote zaal van de Dieren-
tuin te 's-Gravenhage.

=====

Bij de hoofdingang van de Dierentuin ziet men van straat af links een grote Ambonnesse vlag en rechts een evengrote Nederlandse vlag in top.

Boven de ingang van het gebouw zijn op de voorste twee kleine koepels op het dak elk een Ambonnesse vlag gehesen, terwijl zich op de grote koepel daarachter een zeer grote Nederlandse vlag bevindt.

In de grote zaal bevindt zich boven het toneel een groot spandoek met de naam "DOOR DE EEUWEN TROUW". Vanuit de zaal gezien is links van dit spandoek gedrapeerd de Nederlandse vlag, en rechts de Ambonnesse vlag.

Voorts ziet men ter linkerzijde een spandoek met in rode en blauwe letters het opschrift:

"Schaamt gij U voor DIT Nederland?"

"Dan hoort ook gij aan onze kant!"

Ter rechterzijde van het toneel hangt een spandoek met het opschrift:

"Ontwaak dan, Volk van Nederland!"

"Betaal Uw schuld, wist uit Uw schand!"

Verder is de zaal geheel gedrapeerd met Ambonnesse vlaggen langs de balkons.

Benedenwas de zaal geheel gevuld, terwijl op het rechter-zij-balcon ook enkele tientallen personen hadden plaats genomen. Naar schatting waren er 1600 à 1700 personen aanwezig.

Het publiek bestond hoofdzakelijk uit Indische Nederlanders en oud-Indischgasten en vele Ambonnezen. (Bij de zij-ingang van de Dierentuin werden n.l. opgemerkt drie autobussen, waarvan twee uit Woerden en één uit Noord-Holland.)

Onder de aanwezigen bevonden zich o.m. Prof. Gerbrandy, de Generaals-b.d. Boerstra en Koot, en de heren Wairata en Aponno van het Bureau Zuid-Molukken, en Wattimena uit Woerden, adviseur van C.R.A.M.S.

Om precies half vier n.m. opent de heer H. COENRADI, Voorzitter van het Hoofdbestuur der Stichting "Door de Eeuwen Trouw" de vergadering. Zijn inleiding kan als volgt worden samengevat:

"Het is ons een bijzonder voorrecht U allen vanmiddag hier welkom te mogen heten, en wij zijn ons bewust voor het offer dat U ons brengt. Te meer verheugt het ons, dat gij hier in zo groten getale aanwezig bent, daar hieruit blijkt dat gij gekomen zijt om mét ons te protesteren! Voordat wij hiertoe echter overgaan, verzoek ik U om tezamen staande te willen zingen het laatste vers van het "Wilhelmus", dat U op het gestencilde blaadje heeft gekregen."

Het publiek zingt dan staande:

"Voor Godt wil ick belijden
End zijner grooter Macht,
Dat ick tot gheenen tijden
Den Coninck heb veracht;
Dan dat ick Godt den Heere
Der Hoogster Majesteyt,
Heb moeten obedieren,
In der gherechticheyt."

Hr. Coenradi vervolgt : "Wij zijn hser vanmiddag bij elkaar gekomen om te protesteren. Sedert 9 Juni van dit jaar is er een storm losgebarsten over ons hoofd, en er zijn velen, die verwachten dat de doods-klok voor "Door de Eeuwen Trouw" luidt. Elk middel heeft men aangegrepen om ons het werk onmogelijk te maken, en men sprak zelfs van illegaliteit. Smaad en verdachtmakingen zijn ons niet bespaard gebleven; er werd gesproken van samenzwering en van een Ambonneses complot.

complot. De meest vuige laster werd ons naar het hoofd geslingerd, en tenslotte sprak de Regering van een "operette-samenzwering". Op het ogenblik, dat deonzinnige vragen van het Kamerlid Goedhart door de Regering werden beantwoord, werden wij verhoord en onze Vrouwen onder arrest gesteld. De Justitie heeft onze boekhouding en ook alle andere bescheiden, welke niets te maken hadden met de reden waarom het onderzoek gedaan werd, n.l. een onderzoek naar deviezen-overtredingen, in beslag genomen. Wij tekenden toenprotest aan, met het gevolg, dat opdracht werd gegeven, dat alles de volgende dag vóór 4 uur diende te worden teruggegeven. Maar.. er kwam niets. Onze raadsman stelde zich daarop in verbinding met de Justitie. De Officier van Justitie moest overleg plegen met de Procureur-Generaal, en het bleek, dat de zaak op bijzonder hoog niveau stond. Wij hebben gewacht, en hebben thans nóg geen antwoord. De vraag is gerezen: Gaat de Regering niet te ver? Laat zij zich niet te veel in de kaart kijken?

Ik wil hier in hoofdzaak twee dingen vaststellen: de allereerste deviezenregeling werd ingesteld in 1933 in Duitsland. Nu worden in de landen achter het IJzeren Gordijn personen, die niet aan de Regering welgevallig zijn, altijd vervolgd óf wegens spionage, óf wegens deviezen-overtreding. Maar, als U a.s. Zondag in de kerk geld doet in het kerkenzakje en U gaat niet na waar dit geld precies terecht komt, en het misschien voor het buitenland bestemd is, dan is U ook al in overtreding!

"Door de Eeuwen Trouw" steunt de Ambonnezen in een rechtmatige strijd, tegen de aantasting van de voortreffelijke rechten van de Nederlandse burger. Tenslotte hebben wij echter de overtuiging gekregen, dat wij misschien maar niet onze levens hadden moeten geven voor Nederland in al die jaren. Wij hebben het Nederlandse gezag trouw geschraagd, ook vóór 1940. Niet wij hebben 'sKonings regering veracht. Het Nederlandse volk zou de morele moed moeten opbrengen om, met terzijdestelling van hun eigen politieke belang, het recht van de Ambonnezen te steunen, want ze moeten wel bedenken: "Heden wij, morgen gij!" "Door de Eeuwen Trouw" gaat het om waarden van groter belang dan politiek; het gaat hier om het recht van ons Volk. Maar de politiek vergrijpt zich aan ons geweten, aan ons recht. Wij zijn geen land voor een compromis; wij stellen de zaken keihard, moeten ze keihard stellen, anders zijn wij de verliezende partij. En de Nederlandse Regering is zich hiervan doodgeschrokken. De angst speelt de Regering parten. Daarom hebben wij medelijden met haar, als met een zieke die lijdt aan een angst-complex. De Indonesische Regering oefent druk uit op Nederland, speelt een spel van chantage. Onder de druk van dit alles is de Nederlandse Regering op wegen gekomen, die haar ertoe hebben geleid ons te beschuldigen van spionage en andere verdachtmakingen. Het gevolg hiervan is b.v. de ongeregelheden in Middelburg. Ik wil geenszins een goed woord doen voor de Ambonnesse kwajongens aldaar, die een ruzie met Hollandse kwajongens zover dreven, dat het gebeurde in Middelburg daarvan het gevolg was. Maar hieruit blijkt, dat er maar een kleinigheid nodig is om dergelijke ernstige daden te veroorzaken. En de Regering maakt gebruik van de tegenstellingen tussen een kleine groep Ambonnezen en de rest, en van de hand- en spandiensten, die die kleine groep biedt, en speelt dat uit tegen de Ambonnezen in het algemeen. Uit de voorlichting van de heer Reyers blijkt, dat de Nederlandse Regering gebruik maakt van verkeerde voorlichting. En dit wenst de C.R.A.M.S. niet.

Al dit geïntrigeer, het vlag-incident te Woerden, enz., tegen de achtergrond van rechtsverkrachting, verguizing, enz., is de oorzaak dat de Ambonnezen protesteren. Wij zullen de verschillende grieven gaarne t.z.t. ter bevoegder plaatse voorbrengen. Het grieft ons bitter, dat deze Regering zich heeft laten verleiden tot het plegen van on-Nederlandse daden. Het spijt ons, dat de Regering ons dwingt vanmiddag samen te komen om te protesteren. Wij streven naar het primaire menselijke recht van volken, die wensen deel uit te maken van het Koninkrijk der Nederlanden. Dit heeft natuurlijk zijn politieke consequenties. En wij zijn genoodzaakt de partij van Ambon te kiezen.

De verschillende partij-leidingen moeten zich thans alvast goed voorbereiden voor de komst van de heer Soepomo, die binnenkort zal komen

komen spreken over de R.T.C.-overeenkomst, en zij moeten daarvan gebruik maken om garanties te verkrijgen voor de Zuid-Molukken. De Regering is ook reeds gewaarschuwd: "Waakzaamheid! Waakzaamheid!" De Regering acht echter geen ruimte aanwezig om een oplossing te vinden in de zaak van Ambon en Indonesië. Nederland moet er geen prestige-kwestie van maken, heeft de Minister gezegd. Nu, dit willen wij juist óók! Ambon is onder de voet gelopen, maar op Ceram wordt gevochten. De Ambonnezen zijn steeds in levensgevaar.

Ondertussen loopt Djocja gevaar opgeslokt te worden door het communisme. De Regering moet eindelijk den Ambonnees recht laten wedervaren! (applaus). Bij de behandeling van de begroting van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen is ook "Door de Eeuwen Trouw" genoemd als politieke groep. Ambon en wij hebben begrip van de stand van zaken, doch de Regering wenst niet tot een goed begrip te komen. De Regering knoeit met het recht van de Ambonnezen, en heeft hen in een be-roerde positie gebracht, b.v. door de overdracht aan Indonesië van wapens, munitie en schepen. Maar Ambon zal blijven vechten voor zijn vrijheid en onafhankelijkheid. De Regering is van alles de schuld, ook daarvan dat al die Ambonnezen die met Nederland hebben samengewerkt worden uitgemoord. De Ambonnezen zijn haar "gasten" en zij zal alles doen opdat zij zich hier zullen thuisgevoelen! Maar dan moet de Regering toch eens lezen in het boek van Amy Groskamp-Ten Have "Hoe behoort het eigenlijk?" (applaus). "Door de Eeuwen Trouw" heeft geen politieke aspiraties. De tegenstanders van Ambon zijn de Nederlandse en Indonesische regeringen. De Nederlandse Regering wenst niet het recht van Ambon te erkennen.

Wij herhalen: het gaat ons niet om de politiek, maar ons geweten laat ons geen rust. Het geweten der natie kan geen uitweg vinden. Het is nu reeds zover, dat personen die onze stichting zijn toegedaan, uit hun functies worden ontheven en zodoende dus worden getroffen in hun levensonderhoud. Dit staat gelijk met TERREUR! (Ontevreden en verontwaardigd gemompel in de zaal.) Bij het voeren van deze heftige strijd willen wij tonen, dat wij in het algemeen onze tegenstanders kunnen appreciëren, maar voor alles willen wij ons geweten laten spreken en met opgeheven hoofden willen wij staan tegenover de gehele wereld, maar zeer zeker tegenover het Ambonnesse volk! (applaus). -

In de courant stond aangekondigd, dat oorspronkelijk zou spreken Mr. L. Keyzer uit Nijmegen. Later is bekend gemaakt, dat hij zich had teruggetrokken. Ik stel er prijs op U een brief voor te lezen, welke wij gisteren van hem ontvingen."

De heer Goenradi leest bedoelde brief voor, waarin Mr. Keyzer schrijft, dat hij uit een brief van "Door de Eeuwen Trouw" voor het eerst heeft vernomen, dat er uit zijn terugtrekking enige complicaties zijn voortgekomen. Dit bericht is gepubliceerd buiten zijn medeweten en tegen zijn wil. Zijn naam zou ook niet worden vermeld. Hij heeft Mr. Reyers reeds om inlichtingen terzake verzocht, maar hij verklaart hierbij uitdrukkelijk, dat zijn terugtrekking hoegenaamd niet in verband staat met het gedrag van Ambon en van "Door de Eeuwen Trouw", doch uitsluitend om redenen van zuiver persoonlijke aard. De heer Keyzer betuigt zijn leedwezen over het onaangename misverstand.

"In de plaats van de heer Keyzer heeft echter de heer Van Hulzen zich thans bereid verklaard het woord tot de vergadering te richten."

De heer J. VAN HULZEN:

"Mijnheer de Voorzitter, geachte Vergadering! Vanmiddag wil ik U hiervan doordringen: het vlag-incident te Woerden is geen incident! Was het maar een incident. Was het maar een onvoorziene gebeurtenis, een klein storend voorval dat wel in der minne door beraadslaging opgelost kon worden! Was het maar een feit van een opgeworpen en nog slepend gehouden Ambonnees rechtsgeding! Dat is het niét. Wat is het dan wel? Ik wil U hiervan doordringen: de vlag-zaak te Woerden is een gebeurtenis van logische noodwendigheid, geheel passend in het schema der humanitair-opportunistische staatkunde die ons Koninkrijk gevoerd heeft in die grondeloze vloed van dienstbaarheid waarin men niet kan staan.

Dat

Dat is in vijf woorden samengevat: dié staatkunde, die niet gebaseerd is op het "Je maintiendrai", "Ik zal handhaven", maar op het "Je lâcherai": "Ik zal loslaten". Ik zal losmaken. Ik zal ontbinden. Na alles wat er reeds gebeurd is moet Ambon losgemaakt worden van ons, én van zichzelf. Vandaar die maatregelen tegen ons. Vandaar dat aan een Ambonnees Legerpredikant de toegang tot zijn landgenoten werd ontzegd. Het Evangelie dat hij verkondigt is.. suspect. Ook het nationalisme dat zij aanhangen, is van ouds verdacht. Altijd, altijd is dat suspect geweest. Vandaar dat het symbool van het nationale bestaan, van Ambon's nationale hoop: de VLAG.. verdwijnen moest. Géén herinnering eraan mag voortleven in de ziel. De Ambonnees moet her-opgevoed worden, om-geschoold worden tot "Indonesiër". Ambon mag niet meer zijn...

Door al deze maatregelen loopt een draad als een kabeltouw. De ene ligt in het verlengde van de andere. Géén van deze maatregelen heeft MIJ dan ook verschrikt, of pijnlijk aangedaan, om de eenvoudige reden dat zij volgens MIJN staatkunde te verwachten waren.

Het gebeurde met die vlag vond men dan ook net iets in die lijn. De grondslagen van onze Staat zijn reeds dermate in waarde gedaald, dat men hetzij handelend, hetzij lijdend, in de schending van onze vlag meewerkt. Zo beschouwd is het neerhalen van de vlag in Woerden niet verbazingwekkend.

De progressieve pers reageert fel als er iets met het vermaledijde Ambon aan de hand is. Alles wat Ambon betreft steekt haar als een horzel. En.. Ambon zal blijven steken! En het blok dat tegenover Ambon heeft gestaan, zal schuldig staan voor het gerecht, dat gewis komen zal over ons arm bedrogen Vaderland.

Juist daarom heeft dit blok alles gedaan en niets nagelaten, eerst om het smekende Ambon te misleiden, met beloften en geruststellingen, vervolgens het recalcitrante Ambon voor het voldongen feit van de vernietiging zijner hoofdstad te plaatsen. Ja, dit is geschied. Nederland heeft ertoe medegewerkt, dat onder het gebruik van onze vlag, met onze schepen, die vernietiging kon geschieden, zonder welke geen Indonesiër ooit het strand van Ambon betreden of zelfs gevonden zou hebben.

Daarna heeft dit blok alles gedaan en niets nagelaten om Ambon te elimineren uit onze nationale gezichtskring en dus uit onze nationale discussie, om Ambon te assimileren, gelijk te schakelen, met de Repoeblik Indonesia en ook met de progressieven.

Maar: Ambon - in tegenstelling met Nederland - onder de weergaloze druk der voldongen feiten WAS NIET MURW TE KRIJGEN! Die kleine, ongewapende stoet hield stand en inspireerde een andere kleine stoet van BIJNA murw geslagen Nederlanders, die niet konden aanzien hoe zóveel trouw zózeer veracht, hoe zóveel ONtrouw zózeer geprotegeerd werd.... (applaus)

Het voorlopig resultaat van dit standhouden kent gij. De Ambonnezen zijn in ons midden, dank zij de uitspraken van onafhankelijke Nederlandse rechters, die onze Overheid verboden hen uit te leveren aan Indonesië, met wie zij rechtens en feitelijk nog in oorlog waren. Beschouwen wij, beschouwen de Ambonnezen dit als een succes? In geen dele. Want: zij zijn ontheemd. Gebrandmerkt. Niet door de wet, maar niettemin gebrandmerkt. Met de status van "vreemdeling". Zij weten, gevoelen en ondervinden, dat zij nog onder hetzelfde oordeel staan, dat de crisis het proces attent blijft. Zij weten of kunnen ondervinden, dat hun aanwezigheid enerzijds een steen des aanstoets is, een voorwerp van discussie, anderzijds iets wakker gemaakt heeft in dit verkorven land. In het hart weten velen, dat Nederland jegens Indië in het algemeen, en jegens Ambon in het bijzonder, zeer veel misdreven heeft. Er zijn nog mensen in Nederland, die zich nog met Ambon verbonden weten en deswege, evenals de Ambonnezen, lijden aan het euvel van té trouw te zijn, die niet vergeten kunnen en zullen hoe de Ambonnezen zich gedragen hebben in de jaren van Japanse tirannie en in het vuur der Javaanse revolutie. Eér vergeet onze rechterhand zichzelf, dan dat wij zullen vergeten de rijen, rijen en rijen kruisen op de graven

graven Uwer dierbaren naast die van Uw Hollandse wapenbroeders. Buiten Ambon, tegen de helling van een klappertuin, met het uitzicht op de baai, ligt een lange rij van heuveltjes met daarop afgeknotte kruisen. Zeven malen is in zo'n kruis gesneden de naam "Waleoeloe"; hier ligt Ta'alim Waleoeloe met zijn voltallig gezin van zes personen, die op 7 Juli 1943 door de Jappen werden vermoord omdat het gezinshoofd, Regent van Waai, weigerde eigenhandig een Nederlandse vlag van zijn huis te verwijderen... Die vlag, waarmee wij de laatste vijf jaren anders plegen om te springen!!

Op die helling vindt men tien malen de naam "Papiloepa" (?), n.l. van het gezin van de oude Regent van Loehoe, die slechts éénmaal in zijn leven een eed kon afleggen en weigerde de eed te herhalen ten opzichte van Nippon... Bij elke weigering werd voor zijn ogen een lid van zijn gezin onthoofd, tot bij de tiende weigering de nek van die EDELMAN zelf doorkliefd werd.

En zoveel andere kruisen staan er, met namen die misschien in de Westerse mond niet feilloos uitgesproken kunnen worden, maar met een klank zó rein, zó sterk!!

En deze zijn maar enkelen van de duizenden posthuum verradenen. Ook de Ambonnezen weten, dat tientallen bestuurders van andere eilanden hun leven hebben ingeboet. Zij bouwden op de plechtige verzekering van het Hoogste Gezag, dat zij - verlost van de dwingelandij van Djocja's minderheid - staat konden maken op blijvende bescherming onder Nederland's vlag.

Hiervan wil ik U doordringen: wij staan diep in de schuld en als slechts dit besef voert tot een belijdenis voor de Alwetende God, dan is de komst van de Ambonnezen naar hier niet vergeefs geweest!

Na alles - en dat is véél - kan de Ambonnees blijkbaar nog geen definitief afscheid nemen van de vlag der "Kompenie", die Kompenie met wie zij in 1605 een bondgenootschap hebben gesloten! Over "eeuwen" gesproken: iets langer dan die duurzame Unie... (heftig applaus) onder die reële Kroon en bij opvolging, naar luidt van de herziene grondwet, onder de wettige opvolgers onder de Kroon der Nederlanden.

Welnu, die vlag mag niet meer in dit woonoord waaien. Want dat is "subversieve actie". In redelijk Hollands omgezet: "omver-werpande handeling". Dat is het ook. Die vlag werpt iets omver. Namelijk de waan, dat de Ambonense soldaat óóit opgevoed kan worden tot "Indonesiër". Dat moet Broeder Joekes nu eens goed begrijpen!! (Hevig applaus en gestamp in de zaal) Hij is in zijn goeie jaren nog vrijzinnig democraat geweest. En nu kan de gouvernementele juristerij wel beweren, dat Ambon zelf heeft gebruik gemaakt van zijn privilege en afstand heeft gedaan van het rood-wit-en-blauw, en een eigen vlag heeft opgericht, dus dat het gebruik van twee vlaggen geen zin meer heeft.

Maar dat is ons, en blijkbaar ook de Ambonnezen, héél duidelijk. Namelijk: "Wij, Ambonnezen, zijn WACHTENDE OP ERKENNING. Wij moeten wachten tot de uiterste grenzen van ons geduld, op grond van de macht en ons vertrouwen in de macht van onze Koningin.. die onze Koninging niet meer mocht zijn. Op grond van ons weliswaar geschokt, maar nog niet gebroken geloof in het woord van haar dienaren, de Ministers der Kroon die Zij, de Koningin - naar luidt de Grondwet - naar welgevallen kan benoemen en ontslaan. Wij doen dit op grond van ons weliswaar diep geschokt, maar nog niet gebroken geloof in het naleven van Uw beëdigde grondwet, herzien in 1948 overeenkomstig de gelegaliseerde grondwets-schendingen van 1950. Wij herinneren ons - en ook U - dat daar nog in staat: "Voorzover enig deel van Indonesië zich niet aansluit bij de Verenigde Staten van Indonesië, zal het deel uitmaken van het Koninkrijk!" (Stormachtig applaus) Er staat in: "De betrekkingen daarmede zullen alsdan afzonderlijk geregeld worden." Welnu, wij rekenen ons tot één van die vele delen, die niet gerekend willen worden te behoren tot de Verenigde Staten van Indonesië. En .. wij mochten geen deel uitmaken van Nederland. Evenmin regelde U Uw betrekkingen met ons afzonderlijk! Integendeel: U deedt dit UITZONDERLIJK!! U verwezenlijkte namelijk de idee der vrijwillige en duurzame samenwerking met de Repöeblik Indonesia zó grondig, dat er van Ambon geen steen op de andere bleef staan! Dat kunnen Uw zeelieden van de K.P.M., Uw Gou-

Gouvernements-Marine-mensen, de leden van de UNCI en hun "executeurs-testamentairs" getuigen. Die heren vonden dat zó gortig, dat zij prompt een klacht indienden bij de Veiligheidsraad."

Wij, Nederland, was medeplichtig aan Ambon's vernietiging. Maar Uw vertegenwoordiger spreekt bij de behandeling van die klacht, en zegt "dat Nederland er niet bij geïnteresseerd was"... Dat is onwaar en onwaardig. U verhoehende Uw eigen volk en ons volk.

Niettemin, na alles, hielden wij, Ambonnezen, onze vlag naast de Uwe; dat betekende: "Wij, Ambonnezen, wachten op erkenning. Hoe lang moet Uw verloochening nog duren? Zie, dit is nog de zin van die twee vlaggen naast elkaar."

Maar, DAAROM moesten zij naar beneden! Want het blok wil aan die verloochening niet herinnerd worden. Het vreest een beroep op de wet. Die vrees, ziedaar, dat is een teken dat de revolutionnair-opportunistische Staten leiden tot hun eigen verderf.

Het bewijs is geleverd, dat de Grondwets-herziening 1948 niets anders is dan het vormen van een coulisse van de onverkwikkelijke comedie die is afgespeeld om twee Kamers bijelkaar te mazzelen. Het volgende jaar wordt weer een nieuwe coulisse opgetrokken, aangepast aan de nieuwe omstandigheden. Zo heet het, en zo gaat het.

Zal daarom Ambon geheel weggespoeld worden, of zal er nog verandering komen in de besturen van de partijen waardoor zij niet meer doen wat zij tot heden deden, en zou er in het programma van de aanstaande verkiezingen worden opgenomen: de opnemng van de Zuid-Molukken in het Koninkrijk der Nederlanden?? Op grond van het Recht, van de Wet, van het gegeven woord, van de eed "Zo waarlijk helpe mij God Almachtig". Zou men nu eens eindelijk tot bekering komen en daarnaar ook handelen? Dit vragen wij heden namens de Ambonnezen hier en ginter. Wij zullen dat blijven vragen, zolang onze mond zijn tong roert.

En ik denk zo, dat de Ambonnees het nood-anker is van ons op drift geraakte schip van Staat. Dat is mijn diepe overtuiging. Want éénmaal rechtdoen jegens Ambon staat gelijk met een nationale schuldbelijdenis, zonder welke er geen dageraad over ons zal opgaan. Eénmaal gerechtigheid doen overeenkomstig de Wet, doelbewust en vastbesloten, en de Natie krijgt althans de mogelijkheid zich moreel te hervinden, te vermannen en zich te bevrijden van de last der schuwe dienstbaarheid. Dan zouden wij de Ambonnezen hier en ginter kunnen toeroepen: "Weest niet vervaard, gij kleine Staat! Men rekende op Uw ondergang, maar voor die ijdele waan laat gij de moed niet zinken. Weest ervan verzekerd, Ambonnezen, dat wij naar de mate van ons vermogen naast U voor Uw onvervreemdbaar recht de strijd zullen voortzetten. Draagt en duldt het U opgelegde vreemdelingschap ten onzent, en weet dat gij voor het grootste deel van ons volk nooit vreemdeling zult zijn. (Heftig applaus) Wéét, dat oude liefde nooit roest! Eert de Overheid, volgt het lijdelijk in alles wat deugdzaam en rechtmatig is, maar laat U niet afleiden van het gebod der Schrift; misdraagt U niet in vechtpartijen met Politie, zoals in Zeeland. Daarmee verliest gij de sympathie van het publiek. Bedenk wel, dat wie God verzoekt, die derft zijn zegen. Leert een ambacht, dat komt U te pas. Welk ambacht, dat kan niet schelen; ledigheid is des duivel's oorkussen. Tenslotte, hoe meer ontwikkeling U opdoet, hoe beter. Uw hart kan nog troost vinden in de woorden van Psalm 43: "Doe mij recht, O God, en twist Gij mijne twistzaak. Bevrijdt mij van het ongoedertieren volk van den man des bedrogs en des onrechts, want Gij zijt de God mijner sterkte."

Dit is een beproeving voor U evenzeer als voor ons. Wij liggen onder hetzelfde oordeel. Daar heeft de Heer zijn wijze en onbegrijpelijke bedoeling mee. Draagt die beproeving. Zijn geloof staalt. Zonder sterk geloof in die laatste zekerheid, zullen de onzekerheden van het Leven U op drift brengen. Bedenk, dat Uw laatste schild is in Hem met zijn goedertierenheid en barmhartigheid! Ik heb gezegd."

De Heer COENRADI kondigt thans een korte pauze van ongeveer tien mi-

minuten. In die pauze kan men zich aanmelden aan een tafel met brochures over het werk van de Stichting en zich desgewenst opgeven als medewerker van de Stichting, als contribuant en als abonné op "De Stem van Ambon", welk blaadje elke veertien dagen uitkomt. De Heer Coenradi verzoekt dringend dat een ieder zich een speldje met de vlag van Ambon zal aanschaffen en dat steeds te dragen, want daarmede toont men de zaak van Ambon te helpen.

Na de pauze zullen spreken Prof. Zuidema en Dr. Kainama.

PAUZE.

Gedurende de pauze zijn de Mena-Moeria-Minstrels op het toneel met muziek.

Hr. COENRADI:

"Geachte vergadering, Het is mij een voorrecht thans bij U te mogen inleiden Professor Zuidema. Na Prof. Zuidema zullen de Ambonnezen van Woerden het Ambonnesse Volkslied "Ena Masa Raja" (?) zingen, en vervolgens zal Dr. Kainama het woord voeren."

Prof. ZUIDEMA:

"Mijnheer de Voorzitter, geachte Vergadering. Daar is een derde Politie Actie ontwikkeld, en die is begonnen in Woerden! (applaus). De Politie, geheten Jhr. Goldman, is gevlucht... Maar: hij is niét gevlucht, zo schrijft nu Jhr. Goldman, hij is niet gevlucht. Toch kon men hem de eerste dagen daarna niet meer in Woerden vinden.

Daar arriveerden op 28 Juli j.l. in het woonoord der Ambonnezen te Woerden enkele Hoge Ambtenaren uit Den Haag. Zij eisten, dat binnen vijf minuten de vlaggen neergelaten zouden worden. Met het horloge in de hand stonden zij, en zij telden de minuten af. Na weigering deden zij het zelf. Pardon, probeerden zij het zelf te doen. Dat viel niet mee. Een Derde Politie Actie valt niet mee!

Deze feiten erkent de Minister. Hij erkent, dat zij het strijken van de vlaggen eisten. Hij erkent, dat zij sommeerden., dat het geweigerd is, dat de Hoge Ambtenaren van Binnenlandse Zaken het toen zelf hebben getracht te doen.

Hij ontkent in zijn beantwoording van de vragen van de heer Reyers, dat de officieel uitgestoken Nederlandse vlag is neergehaald.

Er wapperden twee vlaggen: het rood-wit-en-blauw, ons bekend - meen ik - als de Nederlandse vlag, en de vlag van de Zuid-Molukken. Maar dat was niet de Nederlandse kampvlag, inderdaad. Vandaar, dat de officiële Nederlandse vlag niet is neergehaald!

Waarom de officieel uitgestoken Nederlandse vlag niet is neergehaald, dat is een andere zaak, ook nog twijfelachtig. Maar officieel staat vast: de heer Van Maarsseveen heeft niét gelogen, néén - wij verdedigen hem - hij heeft niét gelogen!

Vanmiddag hopen wij op dezelfde manier de waarheid te spreken als de Minister.

Dit is geschied op 28 Juli in Woerden "om orde-verstoring te voorkomen". Of, zoals ons van Regeringszijde medegedeeld wordt, "om aanwezige orde-verstoring de kop in te drukken".

Wat is er nu gebeurd? Aanwezig, of zou die nog komen? Geen van beide. Dit is geschied zodat orde-verstoorders aan den gang konden gaan!!

Dat is geschied.

Het neerhalen op een dergelijke oneerbiedige, handtastelijke wijze, van de Nederlandse vlag en die der Zuid-Molukken, is orde-verstoring. Intussen weet niemand in het kamp, in het woonoord der Ambonnezen te Woerden, ook maar iets van een uitdrukkelijk verbod namens de Regering en opdracht tot het neerhalen der vlaggen op 28 Juli. Niemand. Er is zelfs geen mededeling van gedaan. Zelfs zijn zij niet "Oost-Indonesisch-doof" geweest. Nietwaar, men noemde dat vroeger "Oost-Indisch-doof", dus nu heet dat "Oost-Indonesisch-doof". Maar dat zijn ze niet geweest. - Er is ook geen mededeling gedaan van een vlag-verbod, zoals het nu door de Minister wordt voorgesteld. En wat de Minister ook niet heeft medegedeeld is, dat deze ambtenaren "toevalligerwijze" op dié Zaterdagmiddag verschenen, waarop de Kampraad, al-

althans de meerderheid van de Kampraad, niet aanwezig was. Of zij dat nu wisten of niet, dat laten wij in het midden. Op Zaterdagmiddag en het was in het gehele kamp bekend - en Jhr. Goldman is daar kind in huis - de Kampraad was op een fietstocht met de heer Bouwman.
Coïncidentie???

Als potentiële ordeverstoring merkt men aan het verbod tot toelating van ten eerste vertegenwoordigers van het Bureau Zuid-Molukken en ten tweede vertegenwoordigers van de Stichting "Door de Eeuwen Trouw". Wat zijn dat toch voor suspecte lieden? Ja, dat Bureau Zuid-Molukken, dat zijn Ambonnezen. En Nederland twijfelt aan de goede trouw der Ambonnezen. Dat zijn Ambonnezen die in Nederland zijn en pal staan voor de vlag van de Staat der Zuid-Molukken.

Wat is dat voor een stichting "Door de Eeuwen Trouw"? Dat is: (de heer Goedhart heeft het ons verteld) géén humanitaire stichting. Maar wat zij wél is, moet niet door de heer Goedhart verteld worden, want die heeft alleen berichten uit Djocja. Die Stichting "Door de Eeuwen Trouw" bestaat uit goede Vaderlanders, die met alle wettige middelen de strijd voor het zelfbeschikkingsrecht willen steunen, de strijd voor het goed recht van die vlag.

Wie zijn die Ambonnezen in die woonoorden? Die zijn hier tegen hun uitdrukkelijke wil gebracht door onze Regering, vanwege de vlag. De conclusie die getrokken moet worden uit deze drie gegevens, geeft de volgende feiten: die vlag is het doelwit van de Nederlandse Regering, van Van Maarsseveen, van Soekarno; om dié vlag zijn die Ambonnezen hier in Nederland, en om die vlag wordt hier nu zo gestreden in Woerden.

Want hoé kwamen die Ambonnezen hiér? Als min-gewensten, althans bij de Regering. Maar ze werden aan Nederland wel opgedrongen door de Rechter: opgedrongen gasten dus!

Volgens het Unie-statuuat - het is van Van Maarsseveen, dus hij kan het weten - artikel 18, mogen zij niet als vreemdelingen worden beschouwd, laat staan behandeld. Zij zijn in hun goed recht, vrijheidsrecht, hetzelfde recht als ieder Nederlander heeft.

Volgens een nu in de Kamer door de Minister geopenbaard accoord met de Repoeblik Indonesia zijn zij hier gekomen nadat aan de R.I. beloofd is, dat deze Ambonnezen alles mogen worden, behalve wat zij zijn: militairen! En nu zitten de arbeidsbureaux in Nederland met de Ambonnezen. Daar in Djakarta is aan de Unie-partner beloofd, dat zij hier in Nederland alles mogen zijn, behalve wat zij zijn, en die Ambonnezen hebben daar niets van geweten. Zij zijn VERKOCHT EN VERRA-DEN. Zonder U, over U en door de Nederlandse Regering! Diepe schaamte moet tot onze zielen doordringen: U moet naar een ander werelddeel, Uw land verlaten, en dan later ontdekken hoé! Dat is hier geschied. Zo zijn zij als waardeloos voor de Nederlandse vlag naar Nederland getransporteerd, en dus ook als waardelozen voor de vlag der Zuid-Molukken. Zij hadden in de Repoeblik Indonesia mogen blijven. Nu is ons bekend, dat volgens het Internationaal Privaatrecht immorele verbintenissen niet toelaatbaar zijn. Weest waakzaam, Volk van Nederland, dat deze immorele verbintenissen niet in het Unie-statuuat worden vastgelegd en onherroepelijk worden. Waakt ervoor, dat hun eer hun wordt teruggegeven en dezelfde rechten en vrijheden, die hun volgens het Unie-statuuat toekomen!! (applaus)

Welke was de rechtsgrond voor dat zogenaamde vlag-incident te Woerden? Waarom - zo vraagt men - het uitsteken van de Nederlandse vlag op Nederlandse grond te verbieden?? Van Maarsseveen antwoordt: "De Regering is bevoegd dit te bepalen." Waaraan ontleent zij dit recht? Antwoord: "Zij is bevoegd." Ziet U: antwoord en vraag: waarom en daàrom. Net als in de kinderkamer. Waarom? Daarom. Waarom? Daarom. Wat is ons Parlement eigenlijk voor een vergadering? En wat is ons Volk? Minister Van Maarsseveen, waaraan ontleent U dat recht?? En als U nu zegt "Daarom", dan zeggen wij: "DAAROM, MINISTER VAN MAARSSEVEEN, MOET U HEEN!!" (donderend applaus)

En wat is de rechtsgrond, zo vragen wij, waaraan Minister van Maarsseveen het recht ontleent om te beletten, dat de Ambonnezen - de gasten van de Minister - gasten ontvangen, n.l. Ambonnezen van het Bureau der Zuid-Molukken, en Nederlanders van de Stichting "Door de

de Eeuwen Trouw". Waaraan ontleent hij het recht zó zijn gasten te discrimineren? Zelfs satellieten van de Komintern worden niet verboden. - Hij ontleent dat aan zijn "zorg" en aan zijn "wijsheid", of liever aan zijn "zorgelijke wijsheid".

Nu weet niemand meer, of deze Ambonnezen in een woonoord verkeren, of wel in een concentratie-kamp. Niemand weet het. Die rechtspraak en die rechtsvragen zijn zaken voor juristen en wij moeten het aan hen overlaten het juiste antwoord op die rechtsvragen te blijven zien. E.v. op de vraag "Wat is de verhouding van de taak van de Gemeentelijke Overheid ten aanzien van het handhaven van orde en rust, en de taak van de Minister van Binnenlandse Zaken, en de taak van Jhr. Goldman, die hij niet meer gebruikt omdat hij te hard kan lopen, hij is al verdwenen, er is wat gebeurd. Er wordt gevraagd naar de rechtsgrond waarom dit gedaan mag worden.

Er is echter nog een andere vraag. Waarom zijn deze dingen gebeurd, die in het geheel niet behoeften te gebeuren? Waarvan een kind begrijpt én alle Ministers, dat zij met de handhaving van orde en rust niets te maken hebben. Wat drééf onze Regering? Welke geest steekt hierachter, hoe komt dat? Welke richting gaat toch ons Regeringsbeleid uit?

De Nederlandse vlag door een Nederlands ambtenaar namens de Regering, volgens de Nederlandse Regering - op Nederlands terrein, volgens de Nederlandse Regering, neerhalen zonder eerbetoon. Dat is BESMEUREN. Welke geest spreekt daaruit? Welke Nederlander is daartoe in staat? Een Vaderlander of een "socialist"? En dan één, die nog zakelijke reminiscenties heeft tegen het internationaal recht.

De heer Reyers heeft geklaagd: "Waarom hebben zij die Nederlandse vlag neergehaald?" De communist was verstandig en heeft niets gevraagd. Zij willen liefst door te zwijgen ons land veroveren, anders had hij gevraagd "Waarom hebben ze de "Internationale" niet gezongen?"

Welke Regering gedooft het, dat zijn ambtenaren zo optreden ten opzichte van zijn Nederlandse vlag op Nederlandse bodem? Een nationale Regering, een vaderlandslievende Regering. Welke Regering draagt dit zijn ambtenaar op en welke Nederlander blijft hier onverschillig onder? De vaderlandslievende? Neen: de door de 1 Mei-viering geïnfecteerde! De socialist, die het socialisme bestrijdt door zelf socialist te worden, Er heerst een Jan Salie-geest.

De heer Goedhart, die tijdens de tweede Politionele Actie in Djocja zat, zit tijdens de derde Politionele Actie in Den Haag. Hij zit er altijd vlak bij. Humanitair laat hij het recht verkrachten en zegt "Wij geloven het wel". En WIJ geloven het niét! "Dat vrije volk zijn wij!" En al wie er niet onverschillig onder is en de vlag liefheeft, alle Nederlanders die nog Nederlander zijn, horende dat Dr. Van der Putten, die de Nederlandse vlag op Nederlands terrein ON-Nederlands neerhaalde, nog steeds niet ontslagen is, roepen om het ontslag van hun Minister: VAN MAARSSEVEEN! (Donderend applaus) Van Maarsseveen, van wie genoteerd werd door Dr. Gerretson, dat hij de Nederlandse specialist is in het neerhalen van de Nederlandse vlag.

Welke geest komt tot openbaring, wanneer die Zuid-Molukse vlag wordt neergehaald? Wel, de Staat der Zuid-Molukken is niet erkend door de Nederlandse Regering. Maar de Hoge Raad heeft de uitspraak gedaan, dat die Staat wel erkend is. De Nederlandse instanties hebben nu al ettelijke malen onze Regering tot de orde geroepen. Uitspraak is gedaan, dat het wél een Staat is en dus wél het recht heeft op een eigen vlag. Wie erkenden die Zuid-Molukse vlag en de Ambonnezen wél? Wie zijn dat? Vreemdelingen? Neen, dat zijn volgens het Unie-statuut geen vreemdelingen. Zij hebben dezelfde staatkundige en politieke rechten. En de vlag werd neergehaald, werd vertrapt, in Indonesië door Soekarno en nu hebben wij het hier geleerd en nemen het hier over onder opdracht van Van Maarsseveen. Niet erkend is die vlag. Maar volkenrechtelijk is het wél een vlag, ook volgens de Nederlandse jurisprudentie. Volgens het Unie-statuut van Van Maarsseveen is die vlag binnen dat statuut vertrapt! Als de behartiging der belangen aan socialistena wordt overgelaten, had U dat niet moeten doen. Nu hebben zij nog maar één ding, daar leven en sterven zij voor, met-

metterdaad.

En daar komt onze Regering, er komen enkele Hoge Haagse Heren, en zij halen de vlag neer. Waarom? Wat voor geest spreekt daaruit? Combineert U het nu maar met het verbod aan de leden van de Stichting "Door de Eeuwen Trouw", dan ziet U het: aanranding van hun vrijheid. Vernietiging van hun vrijheid, die open wonde van Ambon. Zij moeten wég! Dat is die reeks van humanitaire, menslievende, gastheren. Zo behandelen wij gasten, wij kleine natie, wij NAZATEN VAN DE STRIJDEERS VOOR DE VRIJHEID 80 JAREN LANG!!! De enige gastheerlijke plicht, een tere plicht dat deze toch al zo verdrukten in hun teerste gevoelens, waarom zij naar Nederland moesten, geëerbiedigd worden, tast onze Regering aan en ons Nederlandse volk schaamt zich niet, en "Trouw" schrijft alleen maar: "Nou, dat is spijkers op laag water zoeken." Néén, dat is wat anders: DAT IS EERLOOS!

Zijn wij nog een Christen-volk? Ik meen van niet meer, als dat zo blijft. En als dat zo is, dan nemen wij dit niet. Wij vragen eervolheid!

Wie zijn die gasten toch? Daar zijn kwajongens onder. Kijk maar naar Middelburg. Nét als onder ons: kijk maar naar Eindhoven.

Wie zijn die gasten? Ja, dan moet U in de Historie kijken. En dat is een moeilijk ding na 1940, na 1945 vooral, want men is progressief en kent geen verleden meer. Maar dan kennen zij de Ambonnezen niet, niet méér. Maar na die 300-jaren-lange Historie was Ambon trouw aan de Nederlandse vlag, trouw aan de Archipel, trouw aan het verbond met de Compagnie, die haar verplichtingen aan de Nederlandse Regering heeft overgedragen. De jongste historie kan het ons leren. Een Ambonnees in Woerden vertelde mij van zijn vader, die stierf in de bezettingsjaren, vermoord door de Jappen. Zijn jonger "broertje" van 50 jaar - ja, dan spreken ze van hun "broertje" - onthoofd door de Jappen. Hijzelf krijgsgevangen gemaakt. Hij ontvluchtte naar de geallieerden. Trouw aan de Nederlandse vlag. (applaus)

Deze hoge gasten kregen wat men noemt "hoog bezoek" en werden door dat "hoge bezoek" op hun hart getrapt. En dan spreekt men nog van politiek. Past dat in dat kamp? Vraagt U het ieder mens uit Woerden, tot de Loco-Burgemeester toe: men heeft daar niets gehoord van ordeverstoring, tot 28 Juli toe. Niets heeft men gemerkt. Die bevolking van Woerden draagt de Ambonnezen daar op hun handen en in hun hart!! Zij draagt het Hoofd van de plaatselijke afdeling van "Door de Eeuwen Trouw" op de handen en in het hart. Die bevolking van Woerden heeft zich gastvrij betoond. Het volk spreekt nog van die gastvrijheid: dat is de betaling van onze morele schuld.

Er is een ontstellend gebrek onder ons Nederlandse volk aan historisch besef. Niet omdat zij geen geschiedenis kennen, niet omdat zij niet gestudeerd hebben, maar .. omdat zij de TROUW niet meer kennen. Zie, dat had "Trouw" nu moeten rondschrijven. Het verleden wordt verloochend, maar dat betekent het einde van Christelijk-Nederland, en dan worden wij socialist of communist. Broertje en zusje, want érgens staat Marx. Dat is de revolutionaire geest, die de leiding heeft in Nederland. Alles van vroeger wordt vergeten, vergeten. Het Unie-statuut voorop, vergeet het Unie-statuut! En wat gaan wij morgen vergeten? Reken maar op het opportunisme. En nu komt Soepomo. Een volk, dat zijn verleden vergeet, is waard gelijkgeschakeld te worden daarmee. Welke geest spreekt daaruit? Waren wij de Ambonnezen maar kwijt! En hun onderwijs moet maar gelijkgeschakeld worden. Dat is Nederland's gelijkschakeling met het socialisme, opportunisme, sophisme; aan "ismen" geen gebrek. Met sophistische redeneringen zegt mijnheer Reyers: "De officieel uitgestoken vlag is niet neergehaald." Die mensen hebben nu het woord en krijgen gelijk. Totdat .. wij weer een NATIONALE Regering krijgen en een nationale kracht herleeft, en wij zeggen: "Wij laten ons niet nemen, laten onze vrijheid niet nemen." Dan zullen wij weer leven in trouw en in vrijheid, die veilig is. Immers, bij het Kruis heeft Jezus Christus voor de vrijmaking van de zonden zijn pure bloed gegeven, opdat wij de Vrijheid zouden liefhebben als het bloed tot in den dood. Ik heb gezegd. - Geachte aanwezigen, deze vergadering brengt onzagge-

ontzaggelijk veel kosten mee, die nog bij lange na niet gedekt zijn. Wij verwachten van U, dat U dit kleine offer brengt voor deze zaak en voor ons, Nederlanders en Ambonnezen. Wilt dit alles met vreugde doen!" (Zeer langdurig applaus)

De heer COENRADI leest thans voor een ontwerp-telegram, dat de Stichting "Door de Eeuwen Trouw" wil verzenden aan H.M. de Koningin, waarin zij een eerbiedig beroep doet op Hare Majesteit inzake het protest tegen het neerhalen van de Nederlandse en Zuid-Molukse vlaggen op zo smadelijke wijze.

Voor de verzending van dit telegram wordt de goedkeuring van de vergadering verzocht en gegeven.

Thans komen op het toneel de Mena-Moeria-Minstrels. Zij zingen het Ambonneses Volkslied "Ena Masa Raja", dat door het publiek staande wordt aangehoord.

Vervolgens leidt de heer COENRADI in:

Dr. KAINAMA:

"Geachte Aanwezigen, U kent waarschijnlijk de geschiedenis niet van die drie Ambonneses Hoofdofficieren, die, ofschoon zelf zijnde van het Ambonneses volk - en waarvan één als chirurg, de ander als troepen-commandant -toch dit volk hebben losgelaten wegens hun trouw aan Nederland. Hun trouw aan Nederland en Oranje. Dit is het antwoord op één van de bladen, die daarover geschreven hebben.

Geachte Aanwezigen, waaronder ik opmerk mijn KNIL-Generaals, mijn ex-KNIL-generaals althans. Eén van mijn Legercommandanten, mijn ex-Legercommandant Generaal Boerstra, heeft nog voor de Japanse inval een inspectie-tocht gemaakt door de Molukken, en hij weet hoe het Ambonneses volk is.

Het is voor mij, Dames en Heren, een moeilijke zaak om reeds nu een en ander te zeggen over het vlag-incident te Woerden. En over de vraag of de Ambonnezen in het vrije Nederland in een woonoord of in een concentratiekamp gehuisvest zijn. Het is moeilijk voor mij, omdat ik meende in een waarlijk vrij en democratisch land te leven, maar door dit incident is de indruk gevestigd en heb ik het waarachtige gevoel gekregen, dat ik in een min of meer totalitaire staat ben. Het is natuurlijk niet zo, maar de toepassing van bepaalde maatregelen op de Ambonnezen hiertelende doet schrijnend uitkomen - als in een totalitaire eenheid - de tegenstelling tussen de democratische gedachte en de totalitaire practijken. Wél heeft de Minister van Binnenlandse Zaken op vragen van het Eerste Kamer-lid Reyers geantwoord, dat de Regering bevoegd is te bepalen of een vlag in de onder haar sorterende kampen zal worden uitgestoken, en welke die vlag zal zijn, maar ik vraag mij af of de Regering ook diezelfde bevoegdheid heeft ten opzichte van de gewone Nederlandse steuntrekker.

Iets anders wat het mij moeilijk maakt te spreken is verder het feit, dat ik mij Nederlander voel met het waarachtige Nederlandse eigen. Nu word ik teruggewezen tot het Ambonneses-zijn, waarop ik echter NIET MINDER TROTS BEN! (applaus) Maar ik heb zo het onbestemde gevoel, dat Ambonneses-zijn nu voor de Overheid hier dezelfde klank en dezelfde smaak en hetzelfde begrip inhoudt als de Geuzen uit de 80-jarige oorlog voor de toenmalige overheid.

In dit land, dat o.a. Hugo de Groot heeft voortgebracht, en dat ik als mijn VADERLAND beschouw, ben ik mij nu, na de Souvereiniteitsoverdracht aan Indonesië min of meer griezelig gaan voelen. Ik vertrouwde aanvankelijk - vóór de overdracht, en daarna nog - op het Nederlandse beleid, maar het is gebleken, dat ik te goed van vertrouwen was en met mij haast al mijn landgenoten, en nu beginnen wij ervan te griezelen. U kent dat gevoel, vooral de dames onder U, wanneer een muis of rat tegen Uw been opklautert. In je wanhoop kan je dan het beest zelfs vermorzelen en moet je, tegen je wil, bloed zien.

Het griezelen is de tweede phase waarin wij gekomen zijn. Het gebeurde in Middelburg is een symptoom van wat de Ambonneses nu voelt. De derde phase zal worden, dat wij gaan gruwen. Moge God ons daarvoor behoeden!

Er zijn bepaalde dingen gebeurd, die niet mogen voorkomen. Maar, is dit niet te verklaren uit de schrijnende tegenstelling waaraan de Ambonnezen zich te onderwerpen hebben: het totalitaire regiem en de democratische gedachte? Ik wil het gebeurde in Middelburg niet goedpraten, maar slechts een verklaring geven. Bedenk slechts, dat Ambon trouw is aan Nederland. Er wordt door Nederland met de Ambonnezen gesold. Maar Nederland kan niet met de Ambonnezen omspringen naar goedunken! Intussen zal Vriend Soekarno wel een klein beetje lachen om die goeie Nederlanders, die hem hebben geholpen met het afvoeren van de Ambonnezen, die zo lastig zijn. Ze moeten die nu maar hier houden tot hij het in Indonesië in orde heeft gemaakt. Hij heeft daarom een afspraak gemaakt met de Nederlandse Regering over die lastige Ambonnezen, die alleen maar ongelukken kunnen begaan. En die goedgegelovige Nederlander denkt alleen maar aan de voordelen, die er voor hem nog in Indonesië liggen. Die voordelen mogen niet stukgemaakt worden door die trouwe, maar lastige Ambonnezen!

Ik ben nu meer geneigd te denken, dat alleen overwegingen van materieel gewin de hoofdrol hebben gespeeld bij de afvoer van de Ambonnezen naar Nederland. De z.g. hulp aan de Ambonnezen is alleen als een goed masker gebruikt. Zoveel begrip heb ik nu wel van de politiek gekregen. Duizenden Ambonnezen die dit land niet kenden, hebben dit land verkozen boven Indonesië. Deze Ambonnezen hebben de Nederlanders verkozen boven de Indonesiërs, omdat zij de Nederlanders hebben gekend als betrouwbare vrienden.

Ik zie nog het beeld voor mij van de teruggave van de Nederlandse vlag op Ambon aan de laatste Nederlandse Troepencommandant, Luitenant-Kolonel Schotborgh. Hierbij hebben ze de Troepencommandant toegesproken als volgt: "Drie eeuwen lang hebben wij voor deze vlag gestreden, goed en bloed geofferd als symbool van onze trouw aan Nederland en Oranje. Nu geven wij U deze vlag terug. Dit symbool geven wij U nu terug omdat het Nederlandse volk ons de rug heeft toegedraaid. Wij geven U dit symbool terug en nochtans scheiden wij niet als vijanden, maar als **VRIENDEN!** (applaus)"

De vlag werd netjes opgevouwen op een presenteerblad terugaangeboden. Zij hebben ons in Nederland altijd beschouwd als betrouwbare vrienden, en de Indonesiërs zijn onbetrouwbaar.

De vele ervaringen, die de Ambonnezen nu hebben moeten opdoen van Regeringszijde, hebben ons doen beseffen, dat de sprong naar Nederland een sprong in het duister is geweest, regelrecht in de armen van de vijand. Ik wil nu niet uitweiden over die ervaringen, maar slechts een uitspraak doen aan de hand van die ervaringen: Er wordt gesold met de Ambonnezen. Zij zijn als het balletje, dat de Nederlandse en Indonesische Regeringen elkaar toegooien, en daàròver bestaat een uitstèkende samenwerking tussen hen, ofschoon de Unie op het punt staat een paskwil te worden en in Indonesië moord, doodslag en plundering aan de orde van den dag is!

De Minister heeft gezegd, dat de Ambonnesische ex-KNIL-militairen niet als militairen mogen worden gebruikt. Zij zijn Indonesische staatsburgers en met Indonesië is afgesproken, dat zij in géén leger zullen worden gebruikt. Ik herhaal: "afgesproken". Er zijn onder U velen, die het strijden kennen van de Ambonnesische soldaat wanneer het gaat om strijden voor de Koningin. Voor de Ambonnesen volgt deze Koningin onmiddellijk na Christus. Nu nog staat bij hen bovenaan het portret van de KONINGIN. Drie eeuwen hebben zij daarvoor gestreden. Nu komen zij in het land van die Koningin, en.. nu mogen ze die Koningin niet meer dienen... Gij, Officieren, hoe oordeelt Gij hierover?? (Stemmen uit de zaal: "SCHANDE!")

Welke gevolgtrekkingen kunt gij hieruit maken? Moet hieruit de consequentie volgen, dat het Indonesische Commissariaat het verblijf van de Ambonnezen hiertelande moet bekostigen?

Maar dan moet hier uitdrukkelijk vermeld worden, dat, terwijl thans aan de soldaat in Indonesië op zijn minst f. 150.- per maand moet worden betaald, de Ambonnesen hier slechts.. f. 3.- per WEEK ontvangt.

ontvangt! Is het dan ook te verwonderen, dat het Tweede-Kamer-lid, de heer Krol aan de Minister van Binnenlandse Zaken over het neerhalen van de Ambonse vlag de vraag heeft gesteld, of dit is geschied ingevolge een opdracht van het Hoge Commissariaat van Indonesië? Ik ben zéér benieuwd naar het antwoord hierop.

En dan zou ik een vraag van de volgende strekking willen stellen:

"Wil de Regering de Kamer mededelen of ten aanzien van de afvoer van de Ambonnezen nog geheime overeenkomsten bestaan, en zo ja, wil de Regering dan mededeling doen van de tekst dezer overeenkomsten?"

U, Generaal, wat is Uw oordeel hierover: Aan deze Ambonnezen is gezegd, dat zij in Holland militair zouden blijven, alleen zouden zij niet gebruikt worden voor de actieve dienst. En ziet, twee uren na hun aankomst in Nederland - ikzelf was aanwezig bij de aankomst van de eerste groep en heb alles meegemaakt - werden zij gedemobiliseerd! De jongens keken elkaar aan, verbijsterd. Zij zouden hier toch militairen blijven, zij zouden toch wel voor de garnizoensdienst gebruikt worden!

Wil de Regering aan de Kamerleden mededelen, of de kosten, verbonden aan de afvoer van de Ambonnezen naar Nederland geheel of ten dele ten laste van de Nederlandse begroting komen, en op welke post deze kosten moeten worden afgeschreven? Indien slechts gedeeltelijk, wil de Regering dan aan de Kamer mededelen wie de verdere aanvullende kosten verstrekt?? En dan hierop niet een diplomatisch, ontwijkend antwoord geven, maar ruitelijk met de waarheid tevoorschijn komen!

Het is ook in het belang van het Nederlandse volk, dat het weet wie de kosten draagt, opdat de Ambonnezen er niet op worden aangekeken, dat zij de kosten voor Nederland zwaarder maken. (Stem uit de zaal: "Dat komt er niet op aan!")

Volgens mededelingen als verstrekt in de couranten komen deze Ambonnezen jaarlijks het land op 30 miljoen te staan. Stel dat het drie jaar moet duren, dan zou hiervoor ongeveer 100 miljoen moeten worden uitgetrokken.

En dan vraag ik, waarom maken ze die laatste Troepencommandant van Ambon, Luitenant-Kolonel Schotborgh, niet Kampcommandant over de Ambonnezen? Een Ambonnees soldaat gehoorzaamt alleen zijn Officier, en niet een B.B.-ambtenaar.

Ik wil zelfs voorstellen: Waarom voeren ze die Ambonnezen niet af naar een gebied in Indonesië, maar niet bezet door de Republiek Indonesië, bewaakt door een Nederlands korvet, en zonodig ook door een Indonesisch korvet?

Zoals de toestand nu is, laat het zich aanzien alsof die Ambonnezen door de afvoer naar Nederland terecht zijn gekomen tussen hamer en aambeeld!

Zij, die zelf de Indonesische nationaliteit niet wensen te aanvaarden, worden desondanks door de Indonesische Regering via de Nederlandse Regering daartoe gedreven. Nederland moet toch inzien, dat zij als BABOE wordt gebruikt om die lastige Ambonnesen jongens zoet te houden met beloften, die toch nóóit zullen worden nagekomen!

Het is verdrietig te moeten leven van de goodwill van een vriend, maar het is schandelijk en onteerend wanneer men een vriend verloochent en verkoopt!

Ik dank U!" - (Stormachtig applaus)

Hierna wordt door alle aanwezigen staande het
Wilhelmus (Mijn Schilt ende Betrouwen) gezongen.

De Voorzitter H. COENRADI deelt mede, dat de gehouden redevoeringen in druk zullen verschijnen, waarvan mededeling zal worden gedaan via de "Stem van Ambon".

Verder heeft hij het verzoek gekregen van Ambonnesen zijde, om aan twee heren te willen toestaan, dat zij ook nog even zeer kort, ieder ongeveer slechts drie minuten, iets tegen de Vergadering zeggen. Dit zijn dan de heer Wattimena van C.R.A.M.S., die behoefte heeft een enkel woord te zeggen, en de Voorzitter van de Vertegenwoordiging van de Ambonnezen in Nederland, de heer Wairata.

De heer WATTIMENA:

De heer WATTIMENA:

"Geachte Heer Voorzitter, geachte Aanwezigen, Mag ik namens de C.R.A.MS als vertegenwoordigend lid van de Zuid-Molukkers onze oprechte dank betuigen voor Uw aanwezigheid en het medeleven, dat gij allen ons betoond hebt voor de zaak waarvoor wij nu vechten en U destijds gevochten heeft: de vrijheid van het land, het land dat U liefheeft: de Zuid-Molukken!

Gij allen, die ik brutaal-weg durf te noemen **BLANKE AMBONNEZEN**, omdat gij gevochten hebt voor onze zaak: Ik dank U wél!!"
(Stormachtig applaus)

De heer WAIRATA:

"Als Voorzitter van het z.g. Bureau Zuid-Molukken wil ik even tot U spreken. Wij, Ambonnezen, zijn een eenvoudig volk, te dom om ons te bemoeien met hoge Regerings-politiek. Wij bemoeien ons niet met de partij-politiek in Nederland, en het gaat ons niet om te verbreken de band tussen Indonesië en Nederland; wat ons betreft mag die blijven bestaan. Het is ons niet te doen om de val van Indonesië.

Het gaat ons alléén om dat éne recht, waarvoor wij hebben gezworen te sterven. Al zou de Regering het onmogelijke doen om ons te her-scholen en op te voeden tot Indonesiërs, dan zijn wij als dom volk zo eenvoudig om te blijven zeggen: **NEEN!**

Maar zó stom zijn wij **NIET**, dat wij niet de Regerings-verklaringen volgen, om ze te analiseren en ze te combineren. Zó stom zijn wij nog niet! Daarom weten wij onze houding te bepalen in een bepaalde situatie. Misschien schenkt onze eenvoud ons die krachten, die nodig zijn om de eenvoudige bedoelingen van een mens te raden. Wij blijven eenvoudig voor onze vlag.

De goede Ambonnezen hebben gezworen op Java en op Ambon om voor die vlag te sterven. Als wij een eed afleggen, dan is dat een eed en dan blijft dat een eed. Wij hebben eens gezworen om die vlag te beschermen, erkend of niet-erkend, dat hindert niet. Wij zijn vrij en wij blijven vrij! **MENA-MOERIA!!**"

De heer ZUIDEMA:

"De moeilijkste taak rust op mij. Ik moet U mededelen, dat de collecte heeft opgebracht f. 601.-. Wij hebben f. 1000.- nodig. Dit heb ik U nu medegedeeld, en deelt U ons nu die ontbrekende f. 400.- mede?! Bij de uitgang wordt weer collecte gehouden."

EINDE DER VERGADERING OM 6.35 uur N.M..